

STOLOVNIŠKI

vestnik

Letnik XXII.

Celovec, petek, 20. oktober 1967

Štev. 42 (1325)

Ob državnem prazniku

Cetrtek prihodnjega tedna bo v naši državi praznik — avstrijski državni praznik, ki je bil dolgo časa osporavan, zdaj pa je končno uzakonjen in je samo želeto, da bi čim prej prešel tudi v zavest slehernega državljana naše domovine. S sklenitvijo tozadavnega zakona je bil namreč storjen le prvi korak; ustvarjena je bila samo posoda, ki jo je treba še napolniti, dati torej prazniku pomen in vsebino. Ravno od tega, če bo posoda pravilno napolnjena, pa je v prvi vrsti odvisno, v kolikšni meri in kakšni obliki bo 26. oktober v resnici postal državni praznik Avstrije in predvsem Avstrijev.

Vsekakor bi bil državni praznik precej enostranski, če bi se njegov pomen omejeval samo na ta ali oni dogodek iz zgodovine naše države; bil pa bi predvsem zelo pomanjkljiv, če bi tega dne praznovali samo zaradi praznika in ne zaradi njegove vsebine. Ravno zaradi tega pa glede pomena in vsebine tega praznika ne more in ne sme biti nejasnosti in zlasti ne različnih interpretacij, kajti avstrijska državna zavest, katere utrjevanju in manifestiranju velja ta praznik, je samo ena. Ta zavest izhaja iz priznavanja k Avstriji,

● ki je leta 1945 nastala iz ruševin druge svetovne vojne kot sad ogromnih žrtev, katere so avstrijski patrioti in vsi svobodoljubni narodi doprinesli v boju proti fašizmu;

● ki je leta 1955 z državno pogodbo tako na zunanji kot na znotraj tudi formalnopravno zaživela kot svobodna, neodvisna in demokratična republika;

● ki je leta 1955 prostovoljno proglasila svojo trajno nevtralnost in si s tem sama določila smernice, po katerih boče v bodoče oblikovati svojo politiko.

K tej Avstriji se zavestno in kot lojalni državljani priznavamo tudi koroški Slovenci in se v tem smislu čutimo povezane z vsemi prebivalci naše skupne domovine v praznovanju državnega praznika.

Že večkrat smo poudarili, da svojo lojalnost kot avstrijski državljani ne izpričujemo le v besedah, marveč jo demonstriramo predvsem v dejanjih. Nihče ne more osporavati deleža, ki smo ga s trpljenjem in bojem doprinesli za osvoboditev naše domovine. Ta doprinos je bil deležen tudi ustrezne mednarodne priznanja, namreč v državni pogodbi, katere člen 7 nam jamči vsestransko enakopravnost. In če se danes prizadevamo za dosledno izvajanje določil člena 7, potem to ni samo koriščenje državljanke pravice, marveč hkrati tudi izpolnjevanje državljanke dolžnosti; državna pogodba je vendar sestavni del ustave, torej najvišjega zakona, katerega spoštovanje mora biti sveta dolžnost vsakega državljana. S tem pa hkrati prispevamo k pospeševanju demokratičnega razvoja in utrjevanju pravne ureditve v naši državi, skratka k uveljavljanju tistih dobrin, ki so osnovni pogoj za oblikovanje trdne državne zavesti.

Državni praznik bomo koroški Slovenci tudi letos obhajali skupaj z vsem avstrijskim ljudstvom, in sicer v duhu poziva, ki ga je lani ob tej priložnosti naslovil na vse Avstrije zvezni prezident Jonas, ko je poudaril potrebo po odločni borbi za utrjevanje in ohranitev demokracije in pravičnosti.

JUTRI 21. OKTOBRA:

Dan mednarodne solidarnosti

z vietnamskim ljudstvom v njegovem boju za svobodo

Stalni odbor stockholmske konference o Vietnamu, na kateri so sodelovale mirovne organizacije iz 62 držav, je naslovil na narode vsega sveta poziv, naj jutri 21. oktobra priredijo dan manifestacij, sestankov, razgovorov in drugih protestnih akcij proti nenehni napadalni vojni v Vietnamu in hkrati podpro vietnamsko ljudstvo v njegovem boju za priznanje pravice, da si samo kroji svojo usodo. V tem pozivu, ki nosi naslov „Zaustavite vojno v Vietnamu!“, je med drugim rečeno:

Nihče, ne mož ne žena, ki se zaveda svojih odgovornosti pred prihodnostjo in človeštvom, ne more še naprej ostati ravnodušen spričo te iztrebljevalne vojne, ki jo vokujejo ameriška armada in njego-

ve zavezniške sile proti narodu, ki želi samo mir in neodvisnost.

Ameriške mirovne sile, ki se pogumno borijo proti nečloveški politiki svoje vlade, organizirajo 21. oktobra množično manifestacijo proti vojni v Vietnamu, ki utegne doseči doslej nesluten obseg. Naša naloga je prispevati k temu, da bo postal ta datum kažipot na poti, ki pelje k pravičnemu miru v Vietnamu in neodvisnosti njegovega ljudstva v duhu ženevskih sporazumov iz leta 1954.

Zato stockholmska konferenca o Vietnamu iskreno poziva organizacije in posameznike, naj se 21. oktobra pridružijo skupni akciji in zahtevajo predvsem brezpogojno ustavitev bombardiranja v najbližji prihodnosti in vseh drugih sovražnosti nasproti DR Vietnamu kot prvi korak, ki bi utrl pot do pogajanj za prenehanje vojne. Sporazum bi bil po mnenju stockholmske konference možen na naslednjih temeljih:

1. Dokončna in brezpogojna ustavitev bombardiranja in drugih sovražnih dejanj zoper DR Vietnam.

2. Resnično in trajno rešitev v Južnem Vietnamu je mogoče doseči samo s prenehanjem agresije Amerike, trajnim, brezpogojnim in popolnim umikom ameriških sil in zaveznikov ter njihovih instalacij kakor tudi demontiranjem njihovih vojaških oporišč.

3. Vietnamsko ljudstvo samo naj uredi svoje stvari na podlagi neodvisnosti, demokracije, miru in nevtralnosti, to je po načelih ženevskih sporazumov in programa FNO (južnovietnamske narodno-osvobodilne fronte — op. ured.), ki izraža temeljne težnje ljudstva Južnega Vietnamu.

21. oktober naj pokaže, da številni narodi sveta hočejo, da se ustavi ta umazana in krivična vojna. Tako bo vzklik „Zaustavite to vojno!“ postal stvarnost spričo skupne akcije vseh poštenih ljudi

OZN o manjšinah

V Ženevi je prejšnji teden zaključil svoje dvanajsto zasedanje pododbor OZN za preprečevanje diskriminacij in za zaščito manjšin.

Na tem zasedanju so strokovnjaki iz številnih držav razpravljali o raznih problemih, kot so rasna diskriminacija, suženjstvo, enakost pri izvajanju sodstva, genocid in zaščita manjšin. V zaključnih dokumentih tega zasedanja je govora predvsem o zatiranju človekovih pravic v Južni Afriki, Rodeziji in Grčiji. Pododbor je zahteval odločnejše akcije Združenih narodov za boj proti rasnim diskriminacijam ter se zavzel za odstranitev še obstoječih primerov suženjstva.

Bodoče delo pododboru bo veljalo v glavnem dveh problemom. Po eni strani bo obravnaval preprečevanje genocida (rodomora — op. ured.) in odkrivanje novih oblik množičnega pobijanja, po drugi strani pa bo razpravjal o zaščiti kulture, jezika in vere manjšin. V tej zvezi je pododbor tudi sklenil preučiti primeren način obravnave sporočil glede človekovih pravic, ki jih pošiljajo zasebniki ali združenja iz raznih držav.

Tudi Anglija čaka pred vrati EGS

„Mi ne moremo osamljeni sedeti na teh majhnih otokih in pričakovati, da se bomo tako rešili vseh problemov.“ To je v bistvu ena glavnih misli, ki jih je na nedavni konferenci britanske laburistične stranke v Scarboroughu izrazil zunanji minister Georges Brown. Pri tem je mislil na enega najvažnejših britanskih problemov — namreč na odnose med Britanijo in ostalo Evropo, za katere je trenutno najbolj aktualna prošnja britanske vlade za vstop v Evropsko gospodarsko skupnost.

Britanci upajo, da se bodo kmalu začeli uradni razgovori o njihovi prošnji. Prepričani so, da v Evropi — če izvzamemo Francijo in zlasti njenega predsednika de Gaulla — vedno bolj narašča razpoloženje za čim hitrejši sprejem Velike Britanije v EGS.

Za tem vedno bolj glasnim in odkritim razmišljanjem o neizbežnosti „povezave z Evropo“ pa se nedvomno skriva tudi težnja sedanje laburistične vlade, da bi „poiskala mesto za dolgoročnejšo politično vlogo Britanije v svetu“. Prišli so namreč do spoznanja, da se ta vloga ne more več hraniti od

stare imperialistične slave, temveč more sloneti edino na gospodarski moči in industrijski vitalnosti dežele. Po mnenju predsednika vlade Wilsona bi povezava z EGS usmerila Britanijo na to pot.

Toda kakšni so ti „dolgoročni“ načrti Britancev? Delen odgovor je dal zunanji minister Brown, ko je letno konferenco laburistov na nenavadno važno politično stran tega vprašanja opozoril z besedami: „Ne moremo verjeti v integracijo Evrope v celoti in privoliti hkrati v to, da bi ta mali del, ki se imenuje zahodna Evropa, ostal razdeljen.“ S tem je mislil na obstoj dveh gospodarskih skupin — EGS in EFTA, ki bi tesneje medsebojno povezani golemo predstavljali močno in vplivno silo pri sodelovanju z drugimi deželami iz vzhodne Evrope.

Iz tega je sklepati, da zasleduje Britanija pri svojem prizadevanju za vključitev v EGS kar dva cilja: to je predvsem končna stabilizacija britanskega gospodarstva z intenzivnejšo gospodarsko rastjo v združenji zahodni Evropi, kar bi bil po londonski zamisli hkrati tudi prvi korak k širšemu združevanju Evrope.

Akademski pevski zbor „Tone Tomšič“

bo na povabilo Slovenske prosvetne zveze priredil v nedeljo 22. oktobra ob 14.30 uri koncert v veliki dvorani celovškega Doma glasbe.

Vstopnice pri krajevnih prosvetnih društvih ter v knjigarni „Naša knjiga“ in Mohorjevi knjigarni v Celovcu.

tako na zahodu in vzhodu kakor tudi na severu in jugu, ne glede na raso in religijo, nacionalnost in po-

litično prepričanje, ker je to prvi pogoj za svetovni mir in blaginjo človeštva.

Socialistična internacionala

je zavzela stališče k aktualnim vprašanjem

Pod vodstvom predsednika dr. Pittermanna je v Zürichu v Švici zasedal generalni svet socialistične internacionala, ki je ob sodelovanju 80 delegatov iz 26 držav članic zavzela stališče k raznim aktualnim vprašanjem današnjega sveta.

Glede Vietnamu je internacionala izrazila mnenje, da je »nujno treba takoj in brez pogojev prekiniti bombardiranje«. Temu prvemu ukrepu pa mora slediti poziv obem stranem na pogajanja in za mirno rešitev spora, pri čemer naj sodelujejo vsi zainteresirani činitelji, torej tudi južnovietnamska osvobodilna fronta. V tej zvezi se je internacionala sklicevala tudi na pobude glavnega tajnika OZN. Hkrati pa je socialistična internacionala pozvala tudi Severni Vietnam, naj izrazi svojo pripravljenost na pogajanja.

Medtem ko so skušali biti udeleženci zasedanja v vietnamskem vprašanju več ali manj nepristranski, pa so se glede Srednjega vzhoda postavili povsem na stran Izraela. Izrazili so namreč »popolno solidarnost z izraelskim ljudstvom, ki brani svoj obstoj in svojo svobodo« ter poudarili željo po pravični ureditvi vprašanj z neposrednimi pogajanjimi na osnovi priznanja neodvisnosti prizadetih držav in njihovih meja, ki jih je treba določiti sporazumno ob jamstvu varnosti in svobode tranzita. Hkrati pa so obsodili »vojaško propagando in oborožitev arabskih držav s sovjetskim orožjem«.

Načrt pogodbe o prepovedi širjenja atomskega orožja je socialistična internacionala ocenila kot »prvi korak na poti k razorožitvi« in izrazila željo, da bi se po sklenitvi te pogodbe začela pogajanja za prenehanje atomske oboroževalne tekme.

Posebne resolucije, ki jih je ob tej priložnosti sprejel generalni svet socialistične internacionala, se nanašajo na obrambo osebne svobode ter svobode mišljenja, govora in dejanj. V tej zvezi je internacionala ostro obsodila sedanji vojaški režim v Grčiji ter pozvala vse članice Atlantskega pakta, Evropskega sveta in Evropske gospodarske skupnosti, naj prenehajo z moralno in vojaško pomočjo sedanji grški vladi, ker pomeni ta podpora utrjevanje diktature. Končno je zavzela internacionala stališče še glede vključitve Anglije v EGS ter pozvala vlade včlanjenih držav, naj podpro to pobudo.

Avstrija in Bolgarija

ŽELITA POGLOBITI ODNOSE

Kakor smo poročali že v zadnji številki našega lista, je kancler dr. Klaus v spremstvu zunanjega ministra dr. Tončiča te dni na uradnem obisku v Bolgariji. Ker bo uradno sporočilo o tem obisku šele objavljeno, trenutno še niso znane podrobnosti o avstrijsko-bolgarskih razgovorih

Kljub temu pa je mogoče že zdaj ugotoviti, da bo sedanji obisk prispel k nadaljnji poglobitvi odnosov med obema državama. Željo po taki poglobitvi sta kancler Klaus in predsednik bolgarske vlade Živkov poudarila namreč že v izjavah, ki sta jih pred obiskom podala za bolgarski oziroma avstrijski tisk. Iste želje pa so bile z obeh strani izražene tudi v pozdravnih govorih, ki so izveneli prirčno in iskreno, kakor je avstrijske goste prijateljsko sprejela tudi bolgarska javnost.

Z avstrijske strani je bila ob tej priložnosti poudarjena zlasti pripravljenost, da bi Avstrija sodelovala pri industrializaciji Bolgarije. Tukaj se vsekakor odpirajo nove možnosti gospodarske izmenjave, ki se je uspešno razvijala že v zadnjih letih. Perspektive pa se kažejo tudi na raznih drugih področjih, tako da je pričakovati še tesnejše stike med Sofijo in Dunajem.

Sklenjene so bile nove olajšave

v maloobmejnem prometu med Avstrijo in Jugoslavijo

Kakor smo v našem listu že kratko poročali, je imela stalna avstrijsko-jugoslovanska komisija za maloobmejni promet svoje letošnje zasedanje v Ankaranu. Ob tej priložnosti so podpisali nov enoten sporazum o obmejnem prometu, ki v glavnem kodificira dosedanje sporazume o obmejnem prometu med obema državama. Nadalje so podpisali nov sporazum o prenašanju blaga v obmejnem prometu in tako zamenjali prejšnje tozadevne sporazume, ki so bili lečasne narave; hkrati so bili s tem sporazumom razširjeni predpisi o prenašanju blaga. Končno pa je komisija na svojem zasedanju predlagala tudi nove olajšave glede prehoda meje in bivanja državljanov obeh dežel na sosednem področju.

Sporazumi, ki so jih podpisali na zasedanju v Ankaranu, bodo seveda začeli veljati šele tedaj, ko jih bosta ratificirali obe državi, torej po vsej verjetnosti šele prihodnje leto. Lahko pa že zdaj ugotovimo, da predstavljajo važno obogatitev v tozadevnih odnosih med Avstrijo in Jugoslavijo, saj bodo vnesli bistvene olajšave v maloobmejni promet.

Ne glede na to, da prehod avstrijsko-jugoslovanske meje danes sploh ni več problem, je maloobmejni promet še vedno zelo priljubljena in močno koriščena oblika prestopanja meje. Po novem sporazumu pa se bo ta promet gotovo še povečal, kajti v bodoče številno mejnih prehodov sploh ne bo več omejeno, tako da bodo lastniki stalnih prehodov praktično lahko vsak dan šli čez mejo in se zadrževali na ozemlju sosedne države. Prav tako bodo uveljavljene bistvene olajšave pri prenašanju blaga čez mejo, medtem ko bo na meji med Koroško in Slovenijo odprt nov prehod na Pavličevem sedlu.

Posebna oblika maloobmejnega prometa je tako imenovani planinski turistični promet, ki je bil letos prvič uveden med Koroško in Slovenijo ter se je že od vsega začetka dobro uveljavil. Tu mislimo na mejna prehoda na Stolu in na Peci, za katera so bili objavljeni zanimivi podatki: čez prehod na Stolu je v času od 4. junija do 9. septembra šlo 1146 avstrijskih ter 288 jugoslovanskih turistov, na prehodu na Peci pa so v času od 11. junija do 15.

Mladinsko srečanje

Na povabilo ravnatelja „Evropske hiše“ v Celovcu dr. Oberleitnerja so predstavniki trinajstih koroških in ene štajerske mladinske organizacije zadnje nedelje skupno obiskali mladino v Celju.

V prostorih tamkajšnjega mladinskega kluba se je po pozdravnih nagovorih razvila živahna diskusija, pri kateri se je pokazalo, da zna mladina najti skupno govorico mimo vseh razlik političnega prepričanja in narodne pripadnosti. V koroški delegaciji so bili namreč zastopniki različnih političnih struj, prav tako pa so se srečanja udeležili tudi predstavniki naše mladinske organizacije Slovenske mladine ter Koroške dijaške zveze.

Namen tega srečanja je orisal ravnatelj dr. Oberleitner, ki je dejal, da se ideja o združenju Evrope vedno bolj uveljavlja in da je predvsem mladina poklicana, da pomaga premostiti ovire na poti k temu cilju.

KOLENDAR

Petek, 20. oktober: Janez K.
Sobota, 21. oktober: Uršula
Nedelja, 22. oktober: Kordula
Ponedeljek, 23. oktober: Severn
Torek, 24. oktober: Rafael
Sreda, 25. oktober: Krispin
Četrtek, 26. oktober: Drž. praznik

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič, odgovorni urednik: Blaž Singer; uredništvo in uprava: 9021 Klagenfurt - Celovec, Gossmalergasse 10, tel. 56-24. — Tiska Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje. — Dopolni naj se poslijo na naslovi: 2021 Klagenfurt - Celovec, Postfach 124.

se je že v prvih mesecih veljavnosti tega sporazuma obeh planinskih mejnih prehodov med Koroško in Slovenijo poslužilo skupno 1227 avstrijskih in 425 jugoslovanskih državljanov, kar je za začetek vsekar lep uspeh.

Po končani sezoni bodo strokovnjaki obeh držav proučili razvoj, ki ga je sprožil sporazum o planinskem turističnem prometu, in na podlagi dosedanjih izkušenj tudi na tem področju predlagali ustrezne olajšave oziroma izboljšave.

Mače pri Bistrici v Rožu

V soboto smo se na sveškem pokopališču poslovili od Jožeta Permoža, pd. Permoža na Mačah. V 76. letu starosti ga je minuli teden na polji iz Sveč na Mače zadel srčna kap.

Pokojni Permož je izviral iz rodbine, ki že nad 300 let gospodari na kmetiji z istim imenom. Z vno, kot njegovi predniki je tudi sam skrbel za njen razvoj. Na tej poti je moral prebroditi številne težave. V prvi svetovni vojni jo je moral kot vojak zapustiti, v drugi svetovni vojni pa ga je gestapo zaradi sodelovanja s partizani z njegovimi hčerkami vred aretiral pomladi leta 1944. Po krajšem času zapora v Celovcu je bil vržen v koncentracijsko taborišče Dachau. V letih med obema vojnama je tudi pokojni Permož občutil težo takratne gospodarske krize. Za njega je bila ta kriza toliko težja, ker je v tem času kupil sosedno kmetijo predvsem zaradi tega, da prepreči, da

bi prišla v nemške roke in da bi se na Mače priselil tujerodec, katere je prav v tistih letih Südmark načrtno naseljevala po naših vaseh in občinah. Dolga, ki si ga je s tem nakopal, se je znebil šele tekom druge svetovne vojne.

V svoji narodni zavednosti pokojni Permož nikoli ni okleval. V svojih mladeniških letih je sodeloval v sveškem prosvelnem društvu „Kočna“ kot tamburaš in telovadec, pozneje pa smo ga srečavali v vrstah Slovenske kmečke zveze in med našimi rožanskimi zadrugami. Nikjer ni šilil v osredje, tudi govoril ni preveč, a kar je bilo treba narediti, je opravil vestno in zavestno. Takega smo ga poznali, takega smo ga spoštovali in takega ga bomo ohranili v našem spominu. Najmu bo domača zemlja, ki jo je iz srca ljubil in za katero je mnogo trpel, lahka. Njegovim hčerkam pa izrekamo tem potom iskreno sožalje.

Ledinice:

V torek prejšnjega tedna je bila v Ledinah slovesna otvoritev novega poslopja ljudske šole; šoli je priključen tudi otroški vrtec, poleg tega pa je bil ob šolskem poslopiju zgrajen učiteljski dom. Staro šolsko poslopje je prevzela deželna kot počitniški dom, saj je v take namene v počitnicah služilo že več let. Novo šolsko poslopje je v okras ne le Ledinam, marveč vsej okolici. Šolski prostori so moderni ter praktično in okusno opremljeni; posebej pa je treba omeniti tudi lepo šolsko kuhinjo in telovadnico.

Vsekakor je razumljivo, da je gradnja stala težke milijone, ki jih ledinška občina sama gotovo ne bi zmogla. Za širokogrudno pomoč deželne vlade se je na otvoritveni slavnosti zahvalil župan Arneiz, ki je pozdravil tudi številne častne goste, med katerimi so bili dež. svetnik Schober, poslevodeči predsednik deželnega šolskega sveta dež. poslanec Guttenbrunner, deželni šolski nadzornik Haselbach, nad-

Nova šola

zornik za dvojezične šole Vouk, okrajni nadzornik Planteu, beljaški župan Timmerer in drugi.

K lepemu poteku otvoritvene slavnosti so prispevali mladinska godba iz Vrbe, otroci iz otroškega vrtca in šolarji iz vseh razredov ljudske šole, ki so deklamirali v obeh deželnih jezikih, kakor tudi oba pevka zbora, ki sta se predstavila z nemško in slovensko pesmijo. Prav tako v obeh jezikih je spregovoril domači župnik Markic, ki je šolsko poslopje blagoslovil, medtem ko je slavnostni govor imel deželni svetnik Schober. Spomnil se je obletnice plebiscita ter naglasil, da pomeni 10. oktober praznik za vse Korošce, torej tudi za manjšino, ki se naj bi dobro počutila v deželi. Otroke pa je pozval, da se je treba pridno učiti, kajti starši in skupnost vlagajo velika sredstva, da bi mladini zagotovili boljšo izobrazbo, kot so je bile deležne prejšnje generacije.

Šolsko poslopje je z besedami

GLOSARJEVI ZAPISKI:

Povešeni prsti

Vedno se mi je zdelo prevzetno in (da se izrazim poblešno) na moč primitivno, ko so si določeni krogi v našem svetu lastili monopol v verskih rečeh, ne da bi bili pred drugimi upravičeni za ta posel. Kajti samo politična izkaznica še dolgo ni verska izkaznica. Zato je zgrešeno uvrščati ljudi v »katolike« in »odpadnike« samo po tem, ali kuhajo svojo politično kašo daleč stran od cerkve ali v njeni bližini.

Marsikdo (posebno od mlajših) se še spominja dvignjenih prstov, katerih lastniki so grozili, da sta si krščanstvo in socializem tako zelo nasprotna, da se izključujeta. (Čudno je, da je predvsem desnica vajena takih kretenj). Na neki slovenski fari na Koroškem kaplan ni trpel, da bi v cerkvenem zboru peli tudi mladi slovenski fantje, ki so bili vključeni v slovenskem prosvelnem društvu. Utemeljel je to s »pohujšanjem«, ki ga baje širi socialist s svojo navzočnostjo v cerkvi. (Zakaj prav krščanstvo tako zelo poudarja pohujšanje, ne vem).

In danes? Danes se začnjenj pojavljati v javnosti srečanja med »katoliki« in socialisti. Čutiti je, kako v svoj prav zabubani ljudje postajajo dostopni za reči, ki so jih prej ljubosumno skrivali drug pred drugim. Danes cerkev pospešuje aktivnost laikov v cerkvi kot še nikdar prej; tega prej omenjeni kaplan takrat pač še ni mogel predvidevati.

Spored koncerta

Akademski pevski zbor „Tone Tomšič“ iz Ljubljane je za svoj nastop, ki ga bo na povabilo Slovenske prosvetne zveze imel v nedeljo 22. oktobra ob 14.30 uri v veliki dvorani Doma glasbe v Celovcu, pripravil naslednji spored:

1. J. de Press:	Ave Maria
2. J. Gallus:	Ecce, quomodo moritur iustus
3. J. Gallus:	Adolescentulus sum ego
4. J. Gallus:	Gavisus sunt discipuli
5. J. Gallus:	Permultos liceat cuculus
6. J. Gallus:	Planxit David, rex Absalon
7. P. Miolli:	Inbilate Deo
8. R. Schumann:	Im Walde
9. Z. Kodaly:	Sekelyjeva tožba
10. M. Gabrijelčič:	V somrak zvoni

*

11. O. Dev:	Spov ptičke pojo
12. J. A. Maklakiewicz:	Kolysanka
13. L. Kuba:	Lastojčka ti drobna
14. N. Dett:	Don't call the roll John
15. Vasiljev-Buglaj:	Po ulice mostovoj
16. M. Tomc:	Kaj ti je deklica
17. M. Tomc:	Lepa Vida
18. T. Skalovski:	Makedonska humoreska

V izvedbi mednarodno znanega ansambla bo koncert izreden užitek za ljubitelje petja.

zahvale prevzel v varstvo ravnatelj Kollmann, občini in posebno otrokom pa lahko čestitamo k novi lepi šoli.

Beljak

Pred nedavnim je beljaški župan vladni svetnik Gottfried Timmerer izrazil željo, da bi s koncem tega leta odstopil, ker iz zdravstvenih vzrokov ne more več v polni meri vršiti svoje odgovorno funkcijo, ki bi jo zato rad izročil v mlajše roke. Vodstvo socialistične stranke, kateri pripada župan Timmerer, je to željo upoštevalo ter po temeljiti razpravi in tajnem glasovanju odločilo, da bo beljaška SPÖ za novega župana predlagala dosedanjega podžupana inž. Josefa Rescha, kateri velja za enega najbolj profiliranih komunalnih politikov v Beljaku.

V zvezi z zamenjavo župana bo prišlo v beljaškem mestnem svetu tudi še do drugih sprememb. Mesto prvega podžupana naj bi prevzel deželni poslanec inž. Willi Sereinigg, za drugega podžupana bodo socialisti predlagali dosedanjega mestnega svetnika inž. Jakoba Mörtla, katerega sedež v mestnem svetu pa bo dobil sedanji občinski svetnik Otto Friessner. Ker bo župan Timmerer odložil tudi svoj mandat v občinskem svetu, bo s socialistične liste prišel v ta forum Rupert Auernig.

Omenjene spremembe v vodstvu beljaške mestne občine bodo po vsej verjetnosti izvedene ob koncu tega leta.

Plemenski sejem v Lienzu

V torek 24. oktobra bo v Lienzu na Vzhodnem Tirolskem plemenski sejem, ki ga prireja Rejska zveza pingavskega goveda za Koroško in Vzhodno Tirolsko. Na sejem bo prignanih 200 brejih telic in krav, nekaj krav pa tudi s teletom. Pričetek sejma ob pol desetih uri dopoldne.

Ta srečanja »katolikov« s socialisti so bistveno omajala nauk dvignjenih prstov, ki so ga prejeli naši študentje po nemških in slovenskih domovih. Dvignjeni prsti so se močno povesili, kajti pojavlja se docela drugačna slika, kot so jo prikazovali:

»Ce bi vsi katoliki izstopili iz SPÖ, potem bi se SPÖ močno skrčila. Ce pa bi izostali vsi člani SPÖ, ki danes obiskujejo cerkev, bi bile naše cerkve precej bolj prazne.« (Udeleženec diskusije »Socializem in religija« v Brucku poleti 1967) — »Učiti se moremo drug od drugega, če se zanimamo drug za drugega.« (Fritz Csoklich v Brucku) — »Ce je možen dialog med cerkvijo in komunizmom, mora biti možen tudi nek pogovor z demokratičnim socializmom.« (Dr. Bruno Kreisky poleti 1967).

Mogoče bo v bodoče obveljalo, kar je bilo v »Österreichische Monatshefte« zapisano o pred kratkim umrlem Karlu Kummerju: »Morda je on zadnji socialni preosnovalec v naših krajih, če naj zdaj napoči doba, v kateri krščanstvo ne bo več znak kake stranke.«

Sicer pa je treba s previdnostjo jemati tudi izjave kot: Slovenci smo veren narod. Ko so Finžgarja vprašali, če se mu zdi slovenski narod veren, je dejal: Veren ne, ampak cerkven, cerkven. Ne bodimo pridigarji, temveč raje realisti: vsako telo, ki ni pokvarjeno in ki se hoče razviti do polnega življenja, potrebuje dve roki — desnico in levico, levico in desnico.

—nsch

TO IN ONO

OD ŠMOHORA DO LABOTA

CELOVEC. — Ta teden se odvijava v Celovcu prvi mednarodni seminar o tako imenovanih preventivnih ukrepih proti nevarnosti poplavl. Pobudo je dal profesor dr. Erwin Aichinger, kot predavatelj pa sodelujejo priznani strokovnjaki iz Avstrije, Italije, Jugoslavije, Švice in Nemčije. Seminar je otvoril deželni glavar Sima, ki je opozoril na ogromno škodo, katero je utrpela Koroška vsled katastrofalnih poplav v zadnjih dveh letih.

ŠMOHOR. — Ker bo sedanji okrajni glavar v Šmohoru dr. Karl Vaugoin s koncem tega leta stopil v pokoj, je deželni glavar Sima za novega okrajnega glavarja šmohorskega okraja imenoval višjega deželnega vladnega svetnika dr. Leopolda Scheido. Novi okrajni glavar bo svojo funkcijo prevzel s 1. januarjem 1968.

BOROVLEJE. — Priljubljena odaja avstrijskega radia za avtomobiliste je bila minulo nedeljo posneta v Borovljah, kjer je kot častni gost sodeloval svetovno znani jugoslovanski pevec Ivo Robič.

CELOVEC. — Iz pravkar objavljenega statističnega poročila za leto 1966 je razvidno, da je imel Celovec ob koncu lanskega leta 71.273 prebivalcev, kar pomeni, da se je prebivalstvo deželnega glavnega mesta tekom lanskega leta povečalo za 569 oseb. Ker pa je treba upoštevati še 4012 oseb, ki so imele na dan štetja v Celovcu svoje drugo bivališče, je imel Celovec ob koncu leta 1966 torej skupno 75.285 prebivalcev.

BELJAK. — V ponedeljek je bil v Beljaku slavnostni začetek gradnje nove strokovne in poklicne šole za gostinstvo. Deželni svetnik Suchanek je ob tej priložnosti dejal, da se je v koroškem gostinstvu v zadnjih letih kazala vedno večja potreba po kvalitetnih storitvah. Zavrnil je kritiko tistih, ki pravijo, da je v deželnem proračunu premalo sredstev za razvoj tujskega prometa, ter opozoril na ogromna sredstva, ki jih dežela vlaga v gradnjo prometnih zvez, žičnic, kopališč itd., kar vendar odpira tujskemu prometu večje možnosti.

ZELEZNA KAPLA. — Državni cesti v Zelezno Kaplo je grozila nevarnost, da jo bo pri Rebrci zasul zemeljski plaz. Zato se je občina odločila za gradnjo varovalnega zidu in je v ta namen predvidela sredstva v višini 200.000 šilingov. Zaradi gradbenih del je dovoz z državne ceste v Rebroc za dva meseca zaprt.

CELOVEC. — Ob državnem prazniku 26. oktobra bo ob spomeniku žrtvam za svobodno Avstrijo na glavnem pokopališču v Celovcu tudi letos polaganje vencev, in sicer ob 10. uri dopoldne. Govoril bo predsednik odbora za izgradnjo spomenika bivši deželni glavar Ferdinand Wedenig.

Kaj vemo
o gripi?

Kljub vztrajnim raziskavam znanstveniki še niso odkrili, kje naj bi se skrivala najmožnejša bolezen sedanjega časa — gripa. Nekateri strokovnjaki namreč trdijo, da se »skriva« v kakšni državi ter da se občasno od tam seli na vse strani sveta; drugi so spet prepričani, da je skrivališče gripe v živalih. Ugotovili pa so, da je virus gripe okroglast delček zelo majhnih dimenzij, ki je zelo slabo odporen na zunanje vplive. Virusi gripe namreč podležejo že ob najmanjši povečani temperaturi in zlasti ob vplivu višinskega sonca. Medicina je ugotovila, da je pravzaprav več virusov — A, B in C vrste. Najpomembnejši je virus tipa A. Toda tudi v tej skupini je več vrst virusov, med njimi tudi tisti, ki povzročajo »azijsko gripo«.

Gripe se lahko nalezemo v zelo kratkem času. Dovolj je že, če z bolnikom, obolem za gripo, preživimo v istem prostoru samo nekaj trenutkov. Bolezen se razvija po približno dveh dneh. Obolenja, ki jih povzročajo virusi iz skupine A, so ponavadi zelo množična. Včasih zajamejo cele države, kontinente in celo ves svet. To so pandemije. Azijska gripa na primer je rojena v Aziji. Najprej se je razširila v Kitajski, nato je zajela vso Azijo in se pomaknila proti otokom. Ko je zajela Avstralijo, se je preselila v Ameriko in od tam »odpotovala« še v Evropo. Samo nekaj mesecev je trajalo in že se je z azijsko gripo seznanil ves svet.

Zdravljenje gripe je bilo v začetku težavno že zaradi tega, ker je bilo novo, pa tudi zato, ker je zajelo ogromno ljudi. Znanstveniki so zatorej z vso vneto iskali zdravilo. Tako so odkrili cepivo, ki je pripravljeno iz virusov gripe. Viruse so sicer, če lahtno tako rečemo, uničile kemikalije, v cepivu pa je še živa sestavina, ki vpliva na nastanek odpornosti. Tako dosežena odpornost pa ne traja več kot pol leta.

Izkušnje zdravnikov so pokazale, da nobeno od ostalih zdravil ni tako učinkovito kot cepljenje. Cepljenje sploh ni škodljivo, posledice pa, ki jih včasih izzove, so povsem majhne in nepomembne.

Racionalna poraba energije
bogati delovno sposobnost

Sovjetski fiziologi so ugotovili, da racionalna poraba življenjske energije bogati delovno sposobnost organizma

Med poskusi so morske prašičke razvrstili v tri skupine. Prvi skupini so začeli že, ko so bili prašički stari mesec dni, trenirati mišice; drugo so dvigali štiri do pet kilometrov visoko in pustili prašičke v okolju, kjer je malo kisika; tretja skupina pa je živela v pretiranem miru.

Lenuhi so po rasti presegli svoje vrstnike, vendar pa sta drugi dve skupini, čeprav sta rasli počasneje, vendar dlje obdržali mladostno moč. Razen tega je bila njihova delovna sposobnost pet do šestkrat večja kot pri tistih, ki so lenarili.

Biokemične preiskave so pokazale, da je bilo tkivo treniranih organizmov mlajše kot pri netreniranih.

Profesorica Motiljanska je med dolgoletnimi opazovanji mladih športnikov ugotovila, da so njeni gojenci spolno dozoreli približno leto ali dve kasneje kot drugi, da pa je bila njihova delovna sposobnost mnogo večja.

Potemtakem, trde znanstveniki, telovadba s tem, da povzroča trošenje energije, podaljšuje mladost.

Sončne pege in njihov vpliv na Zemljo

Se danes ne morejo z gotovostjo potrditi niti zanikati zveze med zemeljsko klimo in aktivnostjo sončnih peg. In če ta zveza kljub temu obstoji, gotovo ni velika. Klima in vreme sta pojava najnižjih slojev atmosfere, medtem ko deluje sonce predvsem na zgornje sloje atmosfere, v pasu, kjer ni več govora o zakonih hidro- in termodinamike, ki vplivata na našo klimo.

Na osnovi nekaterih opazovanj in statistik iz zadnjega enajstletnega ciklusa sončnih peg bi lahko sklepali, da je med aktivnostjo sončnih peg in spremembami temperature na Zemlji nekakšna odvisnost. S to aktivnostjo povezujejo še pojave kot na primer širino letnih prstanov pri starem drevju, višino vode v velikih jezerih in zaprtih morjih. Tudi posebno hude zime v Evropi povezujejo s tem pojavom. Drži, da je mogoče po širini prstanov pri starem drevju spremljati spremembe klime iz leta v leto, nemogoče pa je spregledati dejavnika kot sta temperatura in vlažnost.

Za vpliv na zemeljsko klimo, ki ga hoče pojasniti človek, poznamo več tolačenj. Kljub temu je edini motor vseh atmosferskih pojavov vendarle Sonce.

Na osnovi opazovanja in meritev, ki so trajala 22 let, kar ustreza dvema ciklusoma peg, so ugotovili, da se je višina vode jezera Viktorija v Afriki spreminjala tudi za meter. Te spremembe gladine vode so bile usklajene s pojavi sončnih peg. 22 let opazovanja pa ni dovolj, da bi iz tega lahko dobili točen dokaz o odvisnosti.

Zanimivo je tudi, da nastajajo ostre zime v Evropi prav v času najmočnejših sončnih peg: od pelih ostrih zim odpadejo štiri prav na ta čas, le ena je premaknjena za dve leti in pol. Toda zima — 1962-1963 je bila izredno ostra, in sicer v času tako imenova-

nega „mirnega Sonca“. To govori proti teoriji, ki smo jo prej omenili, zato gre očitno le za hipotezo, ne pa tudi za dokazano teorijo.

Temu podoben je tudi pojav neviht na Zemlji v času velikega števila sončnih peg. Ker nastajajo nevihte v troposferi, so vedno povezane z velikalnimi termodinamičnimi premiki. Tudi ta pojav ni popolnoma pojasnjen, ker prihaja do ločitve med naboji. Moč ene nevihte izvira iz labilnosti vlažne energije atmosfere našega planeta v odvisnosti od sončnega žarčenja. Toplota se premika navzgor kot para. To pa je energija, ki bi jo lahko preučili. Nobene gotovosti ni

Koliko spanja potrebujemo?

Kaj je spanje? Koliko ga potrebujemo? Kako pridemo do našega spanja? Vprašanja, na katera ni tako lahko odgovoriti.

O spanju vemo malo, več pa o tem, kaj se med spanjem dogaja v našem telesu. Nekateri organi, na primer žleze znojnice delujejo močnejše. Ne vemo, zakaj. In nasprotno od prejšnjih domnev, da krvni pretok v možganih pojema, periodično narašča.

Koliko spanja potrebujemo? Odvisno od posameznika. Dr. Nathaniel Kleitman, ki se že štirideset let ukvarja s tem vprašanjem, pravi: »O kakšnem povprečju ni govora. Podobno je kot bi govorili o povprečju pri velikosti čevljev.« Marsikdo potrebuje deset ur nočnega spanja. Nekateri shajajo s štirimi urami. Marsikdo zaspi, ne da bi se zavedal. »Spi z odprtimi očmi« za nekaj sekund in si osveži utrujene možgane.

Človek je v splošnem navajen na osemurno nočno spanje. Verjetno pa bi bilo bolje zanj, če bi spal po obrokih kot nekatere živali. Po lažji utrujenosti se namreč telo zelo hitro opomore, po hujši pa šele po daljšem mirovanju.

Ali spite dovolj? Pri neki anketi je 400 študentov odgovorilo, da so zjutraj utrujeni. Živali postanejo napadalne, če jih prisilimo, da bedijo. Pri človeku se pokažejo po več neprepanih nočeh duševne motnje. Večkrat nastopijo čutne prevare.

V New Orleansu se je leta 1960 pojavila bolezen, ki je imela podobne znake kot otroška ohromitev: neuromyastenija. Nastopile so bolečine v mišicah, glavobol in celo govorne motnje. Dr. Tiller z medicinske fakultete v Louisiani je pri petih bolnikih ugotovil, da so bile težave pri tistih, ki so spali dovolj, manjše. Spraševal se je, če niso morda starostne bolezni povezane s pomanjkanjem spanja.

Je splošna ugotovitev, da starejši ljudje potrebujejo manj spanja, napačna? Leta 1963 se je lotil tega zanimivega problema. Ljudje, ki so spali le sedem ur ali manj, so se pritoževali, da so utrujeni. Tiller jim je svetoval, naj spijo ponoči deset ur in eno uro popoldne. Če že ne

Drobne zanimivosti

● Klub majhnih ljudi [nizke postave] je bil odprt v Španiji. Ima 45 članov. Njegova osnovna naloga je oskrbovanje svojih članov z gledališkimi vstopnicami v prvih treh vrstah.

● Klub plešavcev so ustanovili v Zahodni Nemčiji. Uprava kluba se je obrnila na vlado z zahtevo, da bi osebam, ki postanejo plešaste pred 40. letom, nabavili lasulje na državne stroške.

● V New Yorku obstaja klub dvojnikov. Član tega kluba postane lahko samo tisti, ki je zelo podoben kakšni znameniti osebi. Klub šteje enajst Eisenhowerjev in sedem Churchillov.

● Klub ločencev iz New Yorka ima podružnice v 30 mestih ZDA. Pred kratkim je predlagal revizijo zakona o ločitvi.

● Klub za zaščito tašč v Argentini šteje 137 članov. To so zeli, ki se lepo obnašajo do svojih tašč.

tudi pri vprašanju, ali kratkotrajna aktivnost Sonca v obliki erupcij in žarkovnih bombardiranj vpliva na naelektriziranost zraka.

morejo zaspati, naj vsaj zatisnejo oči — in seveda izključijo radio ali televizijo. Mnogi, ki so prej spali slabo in so se ravnali po tem nasvetu, so se počutili bolje. Zanimivo je, da popoldansko spanje več odvrne kot nočno.

Dr. Harper iz Clevelanda je bolnike prisilil, da so spali po štirinajst dni in jih je prebudil le zjutraj in zvečer. Pri zdravljenju astme, vnetju debelega črevesa, kožnih boleznih in pri nekaterih drugih je na ta način bolnik prej ozdravel. S trajnim spanjem poskušajo tudi v bolnišnicah za duševne bolnike.

V knjigi o nalogah medicine piše: čez dan se živci utrudijo in pride do nekakega stanja napatosti, ki v poznem popoldanskem času doseže višek. Če se to ponavlja dan za dnem, teden za tednom, pride lahko do resnih posledic. Če pa si privoščimo nekaj popoldanskega spanja, krivulja živčnosti upade in počutimo se bolje.

Najbolj pa drži verjetno pravilo: več delaš, več spanja potrebuješ.

Vraže
na Portugalskem

Kdor ima na Portugalskem srčne težave ali druge nevšečnosti, se rad zateče k vedeževalkam in čarodejkam, ki jih ne manjka v nobenem večjem kraju. Na deset tisoče ljudi se vsako leto oglasi pri čarodejkah, katerih domišljija glede zdravil ne pozna meja. Ta čarodejka priporoča telovadne vaje, ona na maslu praženega pajka. Policija sicer včasih poseže vmes, vendar kaj malo zaleže. Če izženejo »čarovnico«, se ta preseli drugam in odpre »ordinacijo«, mnogi stalni obiskovalci se celo tja vozijo k njej.

ROBERT MERLE

56

„Kaj pa je tisto, kar počneš ti?“

„Da vojak ne bi ubogal?! ... Razen tega se stvari ne bi prav nič spremenile! Degradirali bi me, mučili in nazadnje ustrelili ... Kaj pa ti? Kaj bi bilo s tabo? In z otroki?“

„Oh, kar kolik! Kar koli naj bi bilo! ...“

Ustavil sem jo:

„Nič ne bi pomagalo. Če jaz ne bi maral ubogati, bi kdo drug počel vse to namesto mene ...“

Oči so se ji zaiskrile.

„Že, samo da ti ne bil Ne, ti ne bi smel!“

Gledal sem jo osupel, do kraja zmeden. V glavi mi je bučala praznina.

„Toda Elsie ...“ sem poskušal govoriti.

Nič več nisem mogel misliti. Tako sem bil ves otrdel, da so me mišice bolele. Gledal sem strmo predse in ne da bi pogledal Elsie, ne da bi kamor koli pogledal — saj nisem nič videl — sem z velikim naporom rekel:

„Bilo je povelje ...“

„Povelje!“ je posmehljivo kliknila Elsie.

In nenadoma si je skrila obraz v roke. Čez čas sem se ji približal in jo prijel za rame. Elsie se je silno stresla, me z vso močjo odsunila in rekla s tujim glasom:

„Ne dotikaj se me!“

Noge so se mi šibile in zavpil sem:

„Nimaš pravice, tako postopati z mano! Vse, kar počnem v taborišču, počnem na povelje! Jaz nisem za nič odgovoren!“

„Da, ti počneš!“

Obupano sem jo gledal:

„Ne razumeš, Elsie. Jaz sem samo eno izmed gonilnih koles. V armadi daje povelje šef in ta je za vse odgovoren. Če je povelje slabo, kaznujejo šefa in ne tistega, ki je povelje izvršil.“

„Tako torej,“ je rekla z uničujočim mirom. „Zato torej si ubogal: če se stvari obrnejo na slabše, si mislil, ne bom kaznovan.“

Zavpil sem:

„Ne, nikoli nisem tako mislil! Samo to je, da moram ubogati: na vsako povelje. Razumi že vendar! V meni je prav fizična potreba po ubogljivosti!“

„No,“ je nadaljevala s pošastno ravnodušnostjo, „če bi ti kdo dal povelje, da ubij malega Franza, bi ga torej ubil!“

Gledal sem jo z izbuljenimi očmi.

„Saj to je vendar blazno! Nikoli mi nihče ne bi dal takšnega povelja!“

„Zakaj pa ne?“ se je divje zasmejala. „Saj so ti dali povelje, pobiti židovske otroke! Zakaj ne bi nekoč pobil svojih? Zakaj ne Franza?“

„Daj no daj, Reichsführer mi nikoli ne bi zapovedal kaj takega! Nikoli! To ...“

Hotel sem reči: „To bi bilo nezaslišano!“ a v hipu so mi besede zastale v grlu. Z grozo sem se spomnil, da je dal Reichsführer ustreliti svojega lastnega nečaka.

Povesil sem oči. Bilo je prepozno.

„Ne, o tem nisi prepričan!“ je rekla Elsie s strašnim zaničevanjem. „Vidiš, da nisi prepričan o tem! In če bi ti Reichsführer zapovedal ubiti Franza, bi ga ubil!“

Napol je razklenila zobe, bila je, ko da se hoče zarezati sama vase. V njenih očeh se je prižgal divji, živalski ogenj ... Elsie, ki je bila zmeraj tako nežna, tako mirna ... Gledal sem jo otrpel, prikovan na tla spričo tolikšnega sovraštva.

„Ubil bi ga!“ je renčala. „Ubil bi ga! Ubil bi ga!“

Ne vem, kaj se je takrat zgodilo z mano. Prišežem, da sem hotel odgovoriti: Seveda ga ne bi,“ prisežem da sem z vso zavestjo nameraval tako odgovoriti, tedaj pa so se mi besede v grlu zavozlale in rekel sem:

Kako se prenašajo nalezljive bolezni?

Nalezljive bolezni so obolenja, ki se prenašajo s človeka na človeka ali z živali na človeka ter nastanejo zaradi vpliva kužnih klic in njihovih izločkov — strupov. Predstavljajo veliko nevarnost ne le za posameznika in njegovo zdravje, ampak imajo velik pomen za vse človeštvo. Razumljivo je, da so bile v vseh časih predmet velike pozornosti tako za zdravnike kot tudi za druge ljudi.

V prid našega zdravja bo, če vemo, kako se širijo nalezljive bolezni in če poznamo poti, po katerih prihajajo v telo, da bi ga napadle. Če te poti poznamo, se bomo pred nalezljivimi boleznimi tudi zaščitili, saj, če kužne klice ne pridejo do organizma, telo ne bo obolelo.

Povzročitelji nalezljivih bolezni žive v človeškem in živalskem organizmu, kjer se razmnožujejo in od časa do časa zapuščajo te organizme in pridejo v zunanje okolje, kot so zlasti voda, zemlja, blato, urin, izpljunki itd. Iz teh, ki so izvor infekcije, vodijo najrazličnejše poti, po katerih potujejo klice do zdravih ljudi. Širjenje infekcije je najrazličnejše. Omeniti hočemo najvažnejše načine.

Prenašanje bolezni po kontaktu, stiku, je lahko posredno ali neposredno. Veliko številno bolezni se prenaša z neposrednim kontaktom zdravega človeka z bolnim, kjer povzročitelji neposredno prehajajo z bolnega na zdravega, kot se dogaja na primer pri dotiku, podajanju rok, poljubovanjem ali pri spolnem občevanju. Na tak način se prenašajo tifus, griža, sifilis in še cela vrsta drugih bolezni.

O posrednem in neposrednem kontaktu pri prenašanju nalezljivih bolezni govorimo takrat, če klica potuje od izvora infekcije do zdravega človeka preko okuženih predmetov bolnikovega okolja (perilo, obleka, otroške igrače, jedilni pribor). Na tak način se prenašajo npr. ošpice in garje.

Širjenje infekcije z živili se vrši preko umazanega in neumitega sadja in povrtnine, mesa, sladoleda in mleka. Tako se prenaša tifus, paratifus, črevesna obolenja in na ta način pride tudi do raznih zastrupljen s hrano.

Tudi širjenje infekcij z vodo je zelo pogosto, zlasti še poleti. Okužena pitna voda je važen činitelj pri postanku in širjenju nalezljivih bolezni. Voda se okuži s kužnimi kli-

cami, če pridejo vanjo razni odpadki, fekalije in urin ali pa umazani predmeti. Voda okuži tudi okolica, se pravi zemlja, saj se nahaja na njeni površini polno klic.

Širjenje infekcije po zraku predstavlja najbolj pogost način okužbe, kar ima za posledico različne epidemije (gripa, norice,

oslovski kašelj). Zaradi kihanja, kašljanja, pljuvanja in preglasnega govorjenja pride do razprševanja drobnih kapljic sluzi, ki prihajajo iz nosa in ust. S temi kapljicami prihajajo v zrak tudi povzročitelji nalezljivih bolezni, če so se nahajali v zgornjem delu dihal. Možnost infekcije je tem večja, čim bliže smo oboleli osebi.

Tudi širjenje bolezni preko žuželk ima važno vlogo pri nastanku infekcijskih bolezni. Žuželke, kot npr. uš, bolha in komar, prenašajo povzročitelje bolezni na dva načina: tako, da se človek okuži z ugrizom insekta, ki vnese klico v organizem, ali pa da pride do okužitve preko ostavljenega materiala na koži ali sluznici.

Dr. S. B.

Prezimovanje sobnih rastlin

Dnevi postajajo vedno krajši in hladnejši, zato moramo misliti na prezimovanje sobnih rastlin, kajti če jim ne bi nudili zimskega počitka, bi vedno manj cvetele in končno usah-nile. Toda pravilno shraniti vse rastline ni enostavno, posebno ne v tistih stanovanjih, kjer največkrat za to ni niti primernih prostorov.

Za uspešno prezimovanje različnih rastlin moramo imeti tri vrste prostorov: hladne, srednje tople in tople. Ne smemo pozabiti, da vse sobnice ne prenesejo enake zimske temperature; rastline iz tropskih krajev potrebujejo toploto, rastline iz zmernih predelov pa vzdržijo tudi pri nizki temperaturi.

S hladnimi prostori od 2 do 6 stopinj Celzija se zadovoljijo naslednje lončnice: abutilon, aspidistra, avkuba, agava, ciklame, citronovci, fatshedera, fuksija, japonska trdoleska, kaktuje, lovor, nageljni, oleander, pasionka, pelargonije, rožmarin, sieboldijeva homulica in zvončnice. Te rastline lahko prezimijo v svetlih in suhih kletih in v hladnih spalnicah. Nekatere od njih, kot agava, aspidistra, japonska trdoleska, lovor, rožmarin in oleander, lahko prezimimo celo na stopniščih in hodnikih, če so le dovolj svetli in ni v njih preveč prepriha.

Če gojimo v lončkih naše evropske rastline, netreske, gozdne praproti, pozidno rutico ter korčke, jih čez zimo prav tako spravimo v hladne prostore, saj jim celo nekaj stopinj mraza ne škoduje. Ne smemo pa jih pustiti na balkonih ali zunanjih oknih, ker bi tam lahko zmrznile. Zmrzovanje je namreč v lončkih močnejše kot v naravi, kjer rastlino greje sneg in odpadlo listje.

S srednje toplimi prostori (6—10°C) razumemo nekurjene prostore, ki pa jih kdaj pa kdaj ogrejemo tako, da spustimo vanje topli zrak iz sosednih kurjenih prostorov. Vanje spravimo čez zimo asparagus, aralijo ali fatsijo, judovsko brado (saxifrago), praproto peleo, sobno lipo in nekatere sukulentne rastline.

V tople kurjene prostore z nad 15°C pa pridejo afriška vijolica, begonije, bromelije, difenbahija, fikusi, filodendroni, krotan ali kodieum, kala, praproti, peperomije, sansivierija in vodenka. Vendar se nekatere lončnice, čeprav zahtevajo razmeroma visoko zimsko toploto, v kurjenih prostorih slabo počutijo. Posebno občutljive so praproti, difenbahija in krotan, ker jim škoduje suh zrak. Take rastline namestimo nad posodo z vodo, da dobijo najnujnejšo zračno vlago. Vse rastline pa imejmo pozimi čim dalje od peči in radiatorjev.

Otrok v hladnih dneh

„Zakaj je jesen našim najmlajšim teko nevarna! Tako in podobna vprašanja je slišati vsako leto, ko z jesenjo pridejo v deželo prvi vlažni, hladni in neprijetni dnevi. Pomisliti moramo, da so hitre temperaturne spremembe, megla, dnevi, ko prši in je močno oblačno, za prehladna obolenja najugodnejši čas. Prehladu pa so najbolj izpostavljeni otroci, zlasti tedaj, če morajo v tem letnem času že zgodaj zjutraj iz tople so-

do taki otroci vsaj ob mraku že spet doma na toplem in suhem.

Pač pa je treba izkoristiti vsako lepo popoldne, vsako minuto sonca, da bo otrok na zraku — tudi če je sicer hladno. Treba je samo poskrbeti, da bo otrok toplo oblečen. Vendar tudi v oblačenju ne smemo pretiravati, kakor to dela marsikateri mati v skrbi za svojega malčka. To velja posebno za takrat, ko je otrok doma, ker tako „pregret“ malček potem ne bo dovolj utrjen ter bo še bolj občutljiv.

Drobni nasveti

■ Če vam je kožnato torbico zmočil dež, boste njegove sledove odstranili tako, da torbico umijete z gobo, namočeno v mrzlo vodo.

■ Kolcanje preneha, če sesate žličko sladkorja z limoninim sokom.

■ Da preprečimo slab vonj pri kuhanju zelja, zadostuje, če mu dodamo nekaj kisa ali limone. S tem zelju izboljšamo tudi okus.

■ Mastne madeže v pečici plinskega štedilnika bomo z lahkoto očistili z drobno soljo.

„Seveda.“
Mislil sem, da se bo zakadila vame. Trenutek, ki je potekel, se je zdel neizmerno dolg. Strmela je vame. Nič nisem mogel več reči. Z obupnim naporom sem se poskušal popraviti, poskušal razložiti... A jezik se mi je prilepil na nebo.
Obrnila se je, odprla vrata in odšla. Nato sem slišal, kako je stekla po stopnicah v gornje prostore.
Čez nekaj časa sem počasi potegnil telefon k sebi, zavrtel številko taborišča, naročil avto in odšel iz hiše. Noge sem imel mehke, brez moči. In naredil sem nekaj sto metrov, preden sem srečal avlo.
Komaj nekaj minut sem sedel v svoji pisarni, ko je pozvonil telefon. Dvignil sem slušalko.
„Herr Obersturmbannführer,“ me je ogovoril mrzel glas.
„Ja?“
„Pick tukaj, krematorij II. Poročam, Herr Obersturmbannführer: Židje iz šestindvajsetega konvoja so se uprli.“
„Kaj?“
„Židje iz šestindvajsetega konvoja so se uprli. Vrgli so se na Scharführerje, ki so nadzirali slačenje, jim vzeli orožje in potrgali električno napeljavo. Zunanja straža je pričela streljati in Židje so jim odgovorili z orožjem...“
„In?“
„Teško jih je ukrotiti. V oblačilnici so in streljajo na stopnišče ki pelje dol, brž ko se pokažejo kakšne noge.“
„Prav, Pick, takoj pridem.“
Odložil sem slušalko, planil ven in se vrgel v avlo.
„Krematorij III!“
Nagnil sem se naprej:
„Hitreje, Dietz!“
Dietz je pokimal in avto je poskočil. Bil sem, ko da bi me oplazila strela: še nikoli dotlej se mi ni pripetilo, da bi se uprli!

Zavore so zacvilile na peščenem dvorišču krematorija. Skočil sem iz avta. Pick me je čakal. Stopil je na mojo levo in s hitrimi koraki sva odšla proti garderobi.
„Koliko Scharführerjev so razorožili?“
„Pet.“
„Kako so bili oboroženi?“
„S strojnimi puškami.“
„So Židje veliko streljali?“
„Precej, vendar municijo še imajo. Posrečilo se nam je, da smo zaprli vrata garderobe.“
Nato je dodal:
„Imam dva mrtva in štiri ranjene. Da ne govorim o tistih petih... Tiste...“
Ustavil sem ga:
„Kaj predlagate?“
Premolk. Čez čas je Pick rekel:
„Lahko jih z lakoto prisilimo na dan.“
Rezko sem odbil:
„Ni govora! Tako dolgega zastoja v krematoriju si ne moremo privoščiti. Krematorij mora obratovati!“
Pogledal sem po okrepljenih oddelkih SS, ki so obkrožali garderobo.
„Kaj pa psi?“
„Sem že poskusil... Toda Židje so potrgali kable, garderoba je v temi in psi ne marajo noter.“
„Prinesejo naj reflektor.“
Pick je zavpil povelje. Dva esesovca sta stekla stran. Nadaljeval sem:
„Oddelek za napad naj ima sedem mož. Dva bosta na hitro odprla vrata in jih sunila proti njim. Ta dva ne bosta v nevarnosti. Eden bo v sredi držal reflektor. Na njegovi desni strani bosta dva ostrostrelca poiskala oborožene Žide. Dva na levi bosta kar na slepo užigala s strojnico. Namen akcije je, uničiti oborožene Žide in onemogočiti drugim, da

bi prišli za orožje. Vi pa že zdaj pripravite naslednji oddelek, ki bo nadomestil prvega.“

Utihtil sem in Pick je čez nekaj časa rekel:
„Na tistega, ki bo držal reflektor, ne stavim niti počenega groša.“

Odvrnil sem:
„Izberite svoje ljudi.“

Esesovca sta pritekla z reflektorji. Pick sam ga je priključil na zunanji električni vod in odvil kabel.

„Kabel mora biti dovolj dolg. Če se nam napad posreči, bo treba z reflektorjem podreti prav v garderobo.“

Pick je pokimal. Dva moža sta se že postavila za vrata. Ostalih pet se je razvrstilo na prvi stopnici podzemskega stopnišča. Srednji, neki Scharführer, si je reflektor tiščal na prsi. Pet mož je čakalo nepremično, z napetimi obrazi.

Pick je zavpil povelje in pet mož se je v popolni, nepretgnosti vrsti spustilo po stopnišču. Električni kabel je polzel za njimi kakor kača. Ustavili so se približno poldrug meter od vrat. Na prvi stopnici stopnišča, ki je vodilo v podzemlje, je že stalo pet novih mož. Dvorišče je zajela tišina.

Pick se je sklonil na stopnišču in s tihim glasom nekaj govoril Scharführerju, ki je držal reflektor. Že je dvignil roko.

Tedaj pa sem rekel:
„Trenutek, Pick!“

Pogledal me je in spustil roko. Krenil sem proti stopnišču, možje drugega oddelka so se razmaknili in spustil sem se po stopnicah.

„Dajte meni tole!“

Scharführer me je osuplo pogledal. Po obrazu mu je tekel znoj. A že naslednji hip se je zbral in rekel:

(Se nadaljuje)

R. U. JOYCE:

ROKAVICA

James Dunne je visel na okenski polici držec se le s konicami prstov in čez trenutek zdrsil neslišno na tla. Hitro je pogledal okoli sebe. Hiša je stala na periferiji, precej vstran od ceste in zemljišče je bilo ločeno od nje z visokim kamnitim zidom. Bilo je okoli dveh in noč je bila tema. Malo je bilo verjetnosti, da bi ob tem času koga srečal. Bil je popolnoma siguren. Ko je polihoma tekel čez travnik, se ni mogel načuditi svojim živcem. Ukvarjal se je bil s tatvinami v tistih prejšnjih časih, preden se je pojavil kot spoštovan zlatar v majhnem mestu Brampton, toda ti časi so bili že daleč. Preteklo je že deset let odkar spoštuje zakon. Roka, ki se je stegnila da bi zagrabila vrh zidu, je bila trdna kot kamen. Lahko je celo mislil na mirno ležec predmet, ki je nekoč bil Richard Strong in ki je sedaj ležal ohlapno sredi široke krvave mlake v sobi, ki jo je pravkar zapustil. Ni imel namena moriti, toda okoliščine so ga pripeljale do tega. Čutil je, da je bil vseskozi igračka okoliščin. Skrbni so se pričele, ko ga je neki njegov stari prijatelj iz ječe spoznal. Sledilo je izsiljevanje. Dunningov posel je bil uspešen, toda vedno naraščajoče zahteve izsiljevalca so pomenile večjo izgubo, kot jo je lahko utrpel. Skušal se je rešiti izgube z igranjem, vendar je samo še globlje zabredel v težave, dokler ni stal pred popolnim propadom. Ker ni vedel česa bi se lotil, se je vrnil k svojemu staremu poklicu. Richard Strong je bil upokojen odvetnik, spoštovan kot zbiralec starin, in znano je bilo, da ima pri sebi starodavne zlate okraske neverjetne vrednosti. Dunne je do tedaj s tatvinami že nabral nekaj zlata, stare uhane, zaponke in drugo; vendar bi mu dobiček pri tatvini Strongove hiše koristil in ga zavaroval. Vdreti v hišo je bilo lahko. Soba, kjer je bila shranjena starina, je poznal, in vse, kar je moral storiti, je bilo splezati po odvodni cevi in doseči okno. V Bramptonu se jim ni zdelo potrebno uvesti previdnostne ukrepe proti tatovom. Dunne si je napolnil žepa z zlatimi okraski, ki jih je bilo polno v sobi in ki so za njega pomenili rešitev.

Ravno se je pripravil za odhod, ko je za soboj zaslišal sunkovito dihanje; naglo se je okrenil, videl vrata odprta in pred njim je stal sam Strong. „Dunne“ — je bila edina beseda, ki jo je Strong izrekel. Dunne je bežno pogledal orientalski nož posebne izdelave. Še vedno ga je držal v roki, in skoraj brez premišljevanja ga je zabodel v Stronga; ta je bil na mestu mrtev. Dunne je potegnil truplo v sobo zaprl vrata, ugasnil luč, zagrmil zaveso in zapustil sobo, kot je prišel, skozi okno.

Obžalovanja ni čutil. „Drugega nisem mogel storiti,“ si je rekel. „Spoznal me je, in moral sem izbirati med tem in ječo“. Spomnil se je presenečenja na Strongovem obrazu in se nasmehnil. Prav zares si ni ničesar očital. Strongova smrt je bila potrebna za njegovo lastno rešitev in ni bilo druge izbire. „Sicer pa, bil je že star mož, ki bi živel samo še nekaj let.“

Čutil se je rešenega. Kdo neki bi mogel osumiti ropa in umora pustega, nezanimivega zlatarja srednjih let? Sledi ni pustil nobene. Nikogar ni srečal ne ko je prišel ne ko je odšel. Majhna glavna ulica je bila zapuščena in v popolni temi je pri stranskih vratih vstopil v svojo hišo. Živel je sam. Dnevno je prihajala strežnica in mu gospodinjala, toda razen njega ni nihče spal v po-

slopiju, njegova soba je bila zadaj, toda predno je prižgal luč, je povlekel roletno in zagrmil okno s težko zaveso. Potem je nerodno segel v žep in privlekel eno rokavico. Presenečen je zopet iskal po žepu in, ko ni našel tistega kar je iskal, je začel brskati med zlatimi predmeti, s katerimi so bili žepi napolnjeni. Iz nekega čudnega razloga se je bal pogledati svoj plen in ni imel namena izprazniti žepov dokler ne bo pripravljen, da okrase vrže v talilni lonček, ki ga je imel skritega v majhni sobi za trgovino odspodaj. Končno je prenehal z iskanjem in stal sredi sobe z obrazom, polnim groze.

Druge rokavice je izgubil! Obe je imel v žepu, ko je bil v Strongovi hiši; vzela jih je ven in položil na mizo, preden je žepa napolnil z zlatimi okraski. Lahko bi prisegel, da jih je spravljal nazaj pred naglim odhodom. Toda strašna resnica je bila, da je ena rokavica manjkala in na podlogi je bilo njegovo ime in naslov! Misel, da bi se moral vrniti v tisto hišo, v sobo, kjer je Strong ležal tako tih, in miren, mu je vzbujala neke vrste praznoverno grozo. Spomnil se je navzgor obrnjenega obraza mrtvega moža, z ostrim, začudenim pogledom zmrazjenim v večni kriki. Stal je sredi sobe, z bledim in potnim obrazom, in misli so mu bile zmedene od neodločnosti.

„Ne morem tega storiti“, je mrmljal. „Ne morem...“

ATK. LINGER:

Vljudnost novega sveta

Ko se je moj prijatelj Fredd vrnil iz Amerike, sem takoj opazil pri njem neke čudne navade. Tako se mu je miza zdela najprimernejši prostor za njegove noge, roke pa je nenehno držal v žepih. Z užitekoma je pljunil — po preprogi. Kadar je bil slabe volje, je pljunil po vsakem tretjem stavku; a to je bilo redko; običajno namreč ni izpustil ne pike ne vejice. Z »dober dan« je pozdravljaval samo ljudi, ki jih ni maral, snemanje klobuka z glave pa je bilo zanj znamenje najgloblejega prezira. Kadar sva se srečala na ulici, je že od daleč tako glasno zaklical »halo«, da so se splašili ljudje in so psi pričeli lajati.

Nekaj časa me je njegovo obnašanje zabavalo, potem pa mi je postalo neprijetno. Nekega večera, ko mi je s čevlji zamazal najlepši namizni prt, si nisem mogel kaj, da ga ne bi oštel. Poslušal me je z zanimanjem, nato je otresel pepel cigare na preprogo in rekel:

— Dobro, če te že vznemirjajo čevlji na mizi, jih lahko sežujem!

— Človek božji! Kaj ne poznaš nič več dostojnosti? Fred je pljunil čez mojo glavo v desni kot sobe in rekel:

— Seveda poznam. Toda ti pojmi so mi drugačni od prejšnjih. V Ameriki sem se naučil vljudnosti, ki je v meni vse postavila na glavo. Če te zanima...

— Prosim pripoveduj!

— Dobro. Veš, da sem bil v Brooklynu urednik nekega časopisa. V moji pristojnosti so bili različni feljtoni. Nekega dne mi je Thomas Nebraska poslal nekakšno humoresko. Saj veš, kdo je Thomas Nebraska? To je najbolj priljubljen humorist v Brooklynu. Za vsak feljton dobi dvesto dolarjev, pa naj bo še tako neumen. Prebral sem torej njegov rokopis. Uredniki dostikrat dobivajo neverjetne neumnosti; toda ta feljton je v tem pogledu nosil rekord. Takoj sem dal rokopis v kuverto in napisal:

»Veleccenjeni gospod Nebraska! Z največjim zanimanjem sem prebral vašo humoresko Žulj poglavarja Siuksov, žal pa ni primerna za moj list. Vračam vam jo z največjim spoštovanjem. Vdani Fredd Rebroke, urednik.«

— Je bilo pismo vljudno sestavljeno?

— Seveda!

— Vidiš, Thomas Nebraska je rekel, da ne. Ko sem naslednjega dne zjutraj našel na svoji mizi pošto, je bil med njo zopet Žulj poglavarja Siuksov in spremno pismo: »Prosim, naučite se vljudnejšega tona! Thomas Nebraska.«

Ah, sem pomislil, ta literarna veličina je prizadeta. Še enkrat sem prebral Žulj poglavarja Siuksov; humoreska res ni bila za tisk. Zato sem napisal:

»Visokospoštovani maestro! Vaša humoreska je veličastno delo. Nasmehal sem se do solz. Ne pravijo vam kar tako »božanski Nebraska«! Dovolite mi, da vam iz srca čestitam k najnovejšemu produktu vašega genija.

In potem se mu je sam od sebe vsilil privid morišča; stresel se je kot od mrzlice. V letih, ko je še bil zločinec, je vedno čutil nezdrav strah pred vislicami. Stari strah ga je znova zagrabil, stokrat močnejše kot kdaj koli prej. S počasnimi koraki je odšel na temno, zapuščeno ulico. Pot se mu je zdela kakor mora. V svoji razdraženi domišljiji je videl senco v vsakem temnem kotu in enkrat je hripavo zakričal ob pogledu na odvržen košček ovojnega papirja, ki je ležal na cesti. Za trenutek se mu je zadel kot truplo, ležeče v temni mlaki...

Prišel je do cilja in premočen od potu, trepetajoč po vsem telesu splezal skozi okno. Soba je bila temna, kot jo je zapustil, toda lahko je zapazil temen predmet na tleh blizu vrat. Da bi našel rokavico, je moral prižgati luč in, stikalo je bilo blizu trupla. Poklical je na pomoč vse ostanke svoje sile, potegnil zaveso preko okna in prekoračil sobo. Pod nogo je začutil nekaj mehkega, odskočil nazaj s hripavim vzklikom in srce mu je divje bilo. S tresočimi prsti je našel stikalo in sobo je preplavila svetloba.

Richard Strong je ležal ob njegovih nogah. Dal bi vse na svetu, da bi lahko odvrnil pogled od trupla, toda telo ga je privlačevalo z neko strašno silo, da je moral strmeči v njega. Še več, poln odpora se je sklonil naprej z iztegnjeno roko, da bi se dotaknil noževega ročaja.

„Roke kvišku! Roke kvišku, ti lopov!“

Pogledal je gor in rezko kriknil. Ta novi udarec njegovim razdraženim živcem ga je skoraj vrgel v omedlevalo. Vrata so se odprla in tam je stal Strongov sin in meril z revolverjem na njega. Počasi je dvignil roke nad glavo.

Smeh stoletij

Slovečega londonskega slikarja Hogartha je bogat, a zelo skop plemič naprosil, da bi mu naslikal za slavnosno dvorano nove palače velikansko fresko, ki naj bi kazala prehod Judov čez Rdeče morje. Slikar je zahteval za delo sto goldinarjev, plemič pa mu je ponujal samo dvajset. Tedaj je slikar rekel:

„Ker sem v denarni stiski, bom prevzel delo tudi za ta denar, če mi plačate vnaprej.“

Ko je dobil denar in ključ od dvorane, je odšel in poiskal pleskarja. Še preden je naslednje jutro plemič zlezal iz pernic, je bila vsa stena prepleskana z rdečo barvo. Hogarth je poklical hišnega gospodarja in rekel:

„Delo je opravljeno.“

„Kaj je opravljeno! Kaj naj to pomeni!“

„Rdeče morje.“

„Rdeče morje!“ Kje pa je faraon s svojimi vojščaki!“

„Utonil je,“ skomizgne slikar z rameni.

„In otroci Izraelovi!“ prebledi vitez.

„Ti so pa že na drugi strani in jih ni mogoče več videti.“

Inšpektor, ki je spremljal Dunna na policijsko postajo, je bil zgovoren in, poleg tega se je zdelo, da je začasno pozabil, da je po zakonu obložen človek nedolžen dokler njegova krivda ni dokazana. Vsekakor je domneval, da je Dunne kriv, kar ni bilo presenetljivo spričo okolnosti.

„Veste,“ je rekel, „da ste vi zadnji človek, ki bi ga osumil? Če vas ne bi našli v sobi s truplom in dragotinami v žepih, ne bi nikoli pomislil na vas. Na vašo nesrečo niste pravočasno odšli.“

Dunne ni odgovoril. Njegova hiša je stala ob poti k policijski postaji in prosil je, če sme vzeti plašč. Zrak je bil hladen v tej temni uri pred svitom.

„Seveda“, je rekel inšpektor, „toda mi gremo z vami.“

Odprl je stranska vrata in sledil ujetniku v vežo; za njim pa policaj.

ja. Dunne je ravno premišljeval, da nimajo namena ničesar tvegati, ko se je z nogo dotaknil nečesa na tleh.

Pobral je tisto stvar in nenadoma začutil slabost. Potem je inšpektor prižgal luč. Dunne je pogledal predmet, ki ga je držal v roki.

Bila je rokavica, o kateri je mislil, da jo je pozabil v sobi z umorjenecem in ki jo je šel nazaj iskat! „Sem!“ je zavpil eden od policajev. „Podprite ga!“

Toda Dunne je zdrsil skozi njegove roke in se zgrudil na tla.

Za dobro voljo

Zdravnik se je trudil, da bi opogumil obupanega bolnika.

»Saj ni tako nevarno,« je rekel, »tudi sam sem imel nekoč podobne težave.«

»Verjamem,« je zastokal pacient, »toda ne istega zdravnika.«

*

»Le kako ste se mogli tako napiti?« vpraša sodnik.

»Zašel sem v slabo družbo,« se opravičuje obtoženi. »Stirje smo naročili liter žganja, toda trije med nami so bili abstinenti.«

*

Lipe prijazno pride v kuhinjo in izroči kuharici popisan list.

»Poslušajte, Franca, moja tašča nas obišče naslednji teden. Tu je seznam njenih priljubljenih jedi.«

»Hvala, vse njene želje bom skušala izpolniti.«

»Za božjo voljo, ste neumni! Če samo eno od teh jedi samo enkrat skuhate, ste odpuščenil.«

*

Trije slikarji sede v baru in se hvajlijo.

Prvi pravi: Naslikal sem sadovnjak, ki je bil tako naraven, da so mi vrabci uničili vse platno, ko sem pustil zadnjič odprto okno.«

Pa pravi drugi: »Jaz pa sem naslikal polarno deželo. In ko sem pristavil zraven termometer, je temperatura precej padla na 47 stopinj pod ničlo.«

»To vse ni še nič,« pravi tretji.

»Pred tremi tedni sem naslikal dečka, včeraj sem moral nesti sliko k frizerju, ker mu lasje tako hitro rastejo.«

*

»Kakšne koristi imamo od sonca,« vpraša učitelj.

»Sploh nobene,« trdi mali Srečko. »Ponoči ne sije, podnevi je pa tako svetlo.«

*

Marjan se je spoznal z ljubko deklico. Dogovoril se je z njo za sestanek. Ljubček jo oklene in vpraša:

»Povej, dragica, koliko si stara?«

»Kmalu jih bom trinajst.«

»Za božjo voljo, trinajst...!« ostrmi osvajalec.

»Toda... toda — ali si vraževeren?« neprizadeto vpraša ona.

*

»Strašno rad se smejim. Če kaj smešnega vidim, takoj izbruhnem v smeh.«

»Ah, potem se pa težko sami brižete.«

